J. van Baal

Jan Petrus Benjamin de Josselin de Jong (13 Maart 1886-15 November 1964)

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 121 (1965), no: 3, Leiden, 293-302

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

JAN PETRUS BENJAMIN DE JOSSELIN DE JONG

13 MAART 1886—15 NOVEMBER 1964

De Josselin de Jong is nauwelijks ziek geweest. In de nacht van 14 op 15 november overleed hij en enige dagen later is zijn stoffelijk overschot in alle stilte gecremeerd. Buiten de naaste familie was daar alleen zijn oude vriend Rassers. Het is alles even onopvallend geschied als hij zelf in zijn leven bij voorkeur zich voordeed. Uiterlijk een doodgewone man, één die het publiek verkeer meed en alle vertoon schuwde. Maar tegelijk een man, die de kunst verstond leerlingen te boeien en voor zijn vak enthousiast te maken, die een eigen school vormde in jaren, waarin zijn vak op zijn best als aanbevolen op het rooster der colleges voorkwam. Weinig hoogleraren hebben een zo diepgaande invloed uitgeoefend op hun studenten als De Josselin de Jong. Wat is het geheim geweest van deze onopvallende man om jongeren zo zeer tot activiteit en tot nadenken te stimuleren?

Verdiept men zich in zijn levensloop, dan vindt men daarin het antwoord stellig niet. Het is geen leven geweest van veel zwerven of van langdurig contact met schriftloze volken, zoals men dat misschien van een hoogleraar in de ethnologie zou verwachten. In zijn leven heeft de studeerkamer een overwegende rol gespeeld. Te Leiden, waar hij geboren was, bezocht hij het gymnasium en studeerde hij Nederlandse letteren. Hier vond hij ook, in 1910, zijn eerste werkkkring. Hij werd toen conservator aan het Rijks Ethnografisch Museum; hij zou het blijven tot zijn benoeming tot gewoon hoogleraar in 1935. Zijn aanstelling tot conservator was het gevolg van de ongewone richting, welke zijn studie in de Nederlandse letteren genomen had. Onder C. C. Uhlenbeck's invloed was hij zich gaan interesseren voor de studie der Indianen-talen. Welke invloed daarbij bepalend is geweest, de attractie van de strenge systematiek der linguïstiek of zijn eerdere belangstelling voor de oud-Noorse cultuur, valt niet te zeggen. Zeker is, dat hij van zijn belangstelling voor het oud-Noors nooit geheel afstand heeft gedaan. Zijn boekenkast getuigde daarvan. Doch even zeker is, dat

de Indianen het wonnen. Zijn eerste veldwerk verrichtte hij onder de Noord-Amerikaanse Indianen in 1910. Spoedig volgde een tweede reis (1911) en daarna, op 15 mei 1913, zijn promotie op een dissertatie handelende over „De waarderings-onderscheiding van „levend” en „dood” in het Indogermaans vergeleken met hetzelfde verschijnsel in enkele Algonkin-talen”. Hij noemde het een ethno-psychologische studie.

Zijn werkkring voerde hem, gelijk uit de hierbij gevoegde bibliografie blijkt, verder op het terrein der volkenkunde, waarbij hij zich interesseerde voor gebieden, die in die jaren in Nederland slechts weinig aandacht genoten. De volkenkundige activiteit richtte zich bij voorkeur op Indonesië en De Josselin de Jong's belangstelling, primair voor Amerika, daarnaast ook voor Afrika, was bepaald een uitzondering. Het bleef echter meest boekenstudie en museumwerk. Het duurde tot november 1922 voor hij andermaal gelegenheid kreeg tot reizen. Tot augustus 1923 werkte hij als lid ener Deens-Nederlandse expeditie in de Antillen, waar hij op Aruba, Curaçao en Bonaire archaeologisch onderzoek verrichtte. De linguïstiek, zijn oorspronkelijke en hem steeds dierbaar gebleven vak, werd daarbij echter niet vergeten.

Hij is daarna nog slechts één keer op reis geweest doch deze keer inderdaad voor langere tijd en nu naar een nieuw gebied, Indonesië. Hij had zich daarop overigens door jarenlange studie van Indonesische talen en culturen voorbereid. Van eind november 1932 tot begin maart 1934 was hij, daartoe in staat gesteld door de Rockefeller Foundation, op reis in de Grote Oost, waar hij veldwerk verrichtte in Buru, Moa, Babar en Wetar, veldwerk waarbij opnieuw zijn voorkeur bleek voor het benaderen van een cultuur via de taal. Het optekenen van teksten bood hem de mogelijkheid tot contact, maar ook tot het verzamelen van wat men primaire gegevens noemen kan.

In 1935 volgde zijn benoeming tot opvolger van A. W. Nieuwenhuis, die van 1904 tot 1934 de leerstoel voor volkenkunde van Nederlands-Indië had bezet. De Jong was toen reeds vele jaren — sinds 1922, een jaar na zijn benoeming tot lid der Akademie — aan de Leidse Universiteit verbonden als bijzonder hoogleraar in de Algemene Volkenkunde. Ik zou in herhaling treden van Locher's uitnemend levensbericht in *Mens en Maatschappij*¹ wanneer ik hier inging op de verwickelingen, die de benoeming van De Josselin de Jong tot gewoon hoogleraar een jaar lang hebben tegengehouden. Hier passen slechts twee opmerkingen. In de eerste plaats, dat zelden bewezen verdienste

¹ *Mens en Maatschappij* 40 (1965) pp. 36-47.

en geschiktheid voor het ambt van hoogleraar zo hardnekkig door een College van Curatoren zijn genegeerd. In de tweede plaats, dat het gebeurde op overtuigende wijze illustreert hoezeer deze onopvallende man tot positie kiezen te dwingen wist.

Positie kiezen heeft hij ook zelf gedaan. De politiek interesseerde hem weinig. Ik herinner mij een opmerking over W. H. R. Rivers, daartoe strekkende, dat deze zich kort voor zijn (vroeg) dood op dwaalwegen begeven had door lid te worden van het Britse Parlement; dit behoorde een ethnoloog niet te doen. Maar toen het fascisme de kop opstak en de Duitsers Nederland binnenvielen was er voor De Josselin de Jong wel politiek en hij aarzelde geen ogenblik om zich van alle medewerking aan het Duitse bewind te distanciëren. Gevangen genomen, dacht hij er niet over zich op belofte van onthouding van politieke activiteit uit gevangenschap te laten ontslaan. En wanneer Nederland weer vrij is vinden wij hem, *mirabile dictu*, kort daarop in politieke discussie gewikkeld met Meyer Ranneft.

Al spoedig echter keert de rust in zijn leven weer en eist hem het hoogleraarschap opnieuw geheel op. Hij vervult het tot zijn zeventigste, in 1956, om zich daarna terug te trekken. Naar buiten optreden doet hij niet meer en het enige geschrift, dat nog van zijn hand verschijnt, is de *Introduction* tot de uitgave van Rassers' geschriften, *Pañji, the Culture Hero* (1959). Wel echter blijft hij zich interesseren voor zijn vrienden en leerlingen. Een toegezonden overdruk, een brief, leiden tot onmiddellijke reactie. Een bezoek is welkom, maar toch zijn bezoeken schaars. Men bezoekt De Josselin de Jong niet om een praatje, maar om iets te bespreken, om hem raad te vragen of hem iets voor te leggen. Hij blijft de *Leermeester*; vrije toegang kunnen alleen zijn kleinkinderen opeisen. Zijn levensgang overdenkende voel ik mij schuldig — en ik zal niet de enige zijn — hem te weinig bezocht te hebben. Ik zou mij ook schuldig voelen, wanneer ik hem meer bezocht had, want hij was bepaald geen man, die er prijs op stelde overlopen te worden; praten om een praatje was hem een gruwel.

Ik moet hier de vraag herhalen: wat had deze man, dat hij zulk een invloed kon uitoefenen? Ik merkte al op, dat het zijn levensloop niet was. Ook zijn geschriften waren het niet. De bibliografie, die hieronder volgt, is niet imposant. De Josselin de Jong heeft geen enkel belangrijk boek op zijn naam staan, tenzij dan zijn essay over „*Lévi-Strauss's Theory on Kinship and Marriage*” (1952), dat belangrijk heeft bijgedragen tot een beter verstaan van diens opvattingen. Tast men de lijst van zijn geschriften af dan zal men er tal van zaken in

vinden, die — voor die tijd en vaak ook nu nog — belangwekkend zijn, maar geen die internationaal een blijvende invloed hebben uitgeoefend, zijn essay over Lévi-Strauss uitgezonderd. De resultaten van zijn veldwerk zijn stille getuigen van goed vakmanschap, maar er volgt nergens een de fantasie prikkelende of de theorie schokkende conclusie op. Zijn Indonesisch materiaal is voor een deel zelfs onuitgewerkt gebleven.² Wat is het geheim van zijn macht over mensen?

Het antwoord is simpel. Het was de mens zelf. Een mens, die door twee dingen volkomen gegrepen was: het verlangen naar waarheid en belangstelling in de mens. Over beide moet ik iets zeggen. Waarheid was voor hem wetenschappelijke waarheid, waarheid, die men met de vingers tasten, met de ogen waarnemen kan. 'Wetenschappelijk' was de hoogste lof, 'onwetenschappelijk' de ergste blaam, die hij op kon brengen. Het was het voor zijn oordeel beslissend criterium en hij kende daarin noch pardon noch middenweg. Hij had een diep wantrouwen tegen filosofische betogen, die men, zo zei hij, een tijd kan volgen, waarna er een grote wolk komt om dan, als de mist oplicht, de referent twee of drie verdiepingen hoger te zien. Hij wilde weten, wat er in die mist gebeurt. Zo stond hij afwijzend tegenover elke opinie die zich op geloof baseert, of dat nu een evolutionistisch of een Christelijk geloof was. Hij zocht naar helder weten. Men kan niet eens zeggen, dat hij op het stuk van wat wetenschappelijke waarheid is, onverzettelijk was. Het was nauwelijks een principe voor hem. Het was meer; het was vanzelfsprekend. Het was hem zo vanzelfsprekend, dat het hem voor velen onaanvaardbaar maakte. Hij kon iemand met de grootste gelijkmoedigheid aankijken en zeggen: 'maar dat is toch onzin'. Niet iedereen kan daar tegen, misschien nog wel het minst, wanneer het met zo veel vlakke verbazing gezegd wordt. Hij heeft zich daar meermalen vijanden mee gemaakt, evenals met de intransigentie, die het directe uitvloeisel was van zijn eigen respect voor hetgeen hij voor waar hield. Hij was ongeschikt voor situaties, waarin het om geven en nemen gaat. Waar het in een organisatie een naar zijn gevoelen verkeerde richting ging, trok hij zich terug. Ons Instituut is één van de weinige lichamen geweest in welks bestuur hij gedurende langere tijd zitting heeft gehad, nl. van 1932 tot 1947 met onderbreking wegens periodiek aftreden in 1936 en 1941.

Het enige wat zijn intransigentie temperde, was zijn belangstelling voor het verschijnsel mens, een belangstelling die met liefde gepaard

² Een opgave van het voornaamste volgt achter de bibliografie. Het is ondergebracht in het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde.

ging. Waar hij oprechte gevoelens beluisterde zou hij daar niet tegenin gaan, ook al deelde hij ze niet. Het verschijnsel mens boeide hem in al zijn facetten. Hij is altijd romans blijven lezen naast (en na) zijn wetenschappelijke lectuur. Hoe veel en hoe goed hij las bleek op zijn colleges, ware vergaarbakken van zorgvuldig doorgewerkte literatuur, waarvan hij de inhoud met grote objectiviteit weergaf. Slechts zelden gaf hij daar eigen mening; hij gaf er de voorkeur aan het pro en contra van een standpunt te laten blijken door een weergave van de daarover gevoerde discussie.

Ik heb dezer dagen nog eens één van zijn dictaten doorgebladerd, een gestencild uittreksel van een in 1948/49 gegeven college over fieldwork. Het is een school-voorbeeld van wat een college behoort te zijn: een inleiding tot, een wegwijs maken in de literatuur, gegeven met een meesterschap zoals dat alleen door een leven gewijd aan veel en methodisch lezen verkregen wordt.

Ik kom hier tot hetgeen de aantrekkingskracht was van zijn persoon en zijn colleges: de degelijke methodische benadering van het verschijnsel mens in al zijn facetten, de ernst die hij maakte met het zoeken naar degelijke kennis, zijn streven *vooringenomenheid en dogmatiek* te vermijden. De Josselin de Jong was niet alleen in religieus opzicht agnost, hij trachtte het ook te zijn in zijn beoefening der wetenschap, voor zover dat met methodisch denken valt overeen te brengen. Nu is een methodiek, die geen uitgangspunt kent, ondenkbaar en men zal van zulke uitgangspunten de sporen in zijn werk gemakkelijk herkennen. Maar wie zich de moeite getroost dit oeuvre nog eens door te bladeren, wordt getroffen door de constante groei van zijn kennis en inzicht, steeds gebaseerd op de wetenschap van het ogenblik. Hij is met zijn vak meegegroeid en het waren de duidelijke blijken van dat voortdurend op de hoogte van zijn tijd zijn, die zijn colleges met hun strakke, onbewogen objectiviteit zo boeiend maakten. Zijn belangstelling voor andere culturen was ook niet beperkt tot een enkel aspect. Het religieuze leven hield hem evenzeer bezig als de sociale en economische aspecten en zij kwamen alle aan bod. Zij moesten aan bod komen, want hij was diep overtuigd, dat er in de cultuur samenhang, systeem stak, een overtuiging, die hij wel uit de linguïstiek heeft meegebracht en waarin hij bij Durkheim steun vond. Het zoeken naar die samenhang, in elke cultuur opnieuw, was één der meest stimulerende kanten van zijn onderwijs. Hij sprak van systeem, waar wij nu van structuur zouden spreken. Het doet er uiteindelijk niet zo veel toe. Waar het om ging was, dat men bij hem de talrijke vreemde gedrags-

vormen der schriftloze volken leerde zien, niet als rariteiten, maar als vanuit een innerlijke samenhang gestimuleerde en gestructureerde gedragingen, die een menselijke ratio hebben. Een cultuur werd een wereld, die ontdekt moest worden.

Wie eenmaal het vak van De Josselin de Jong gekozen had, kwam niet gemakkelijk meer van hem los. Daar waren in de eerste plaats zijn werkcolleges. Meestentijds waren ze gewijd aan de behandeling van een scriptie van een der deelnemers. Voor de scribent waren die uren aan de groene tafel op zijn kamer in het museum — in die jaren nog in de Breestraat — meestal zware uren, maar wij hebben er veel aan te danken gehad. Men leerde er in de eerste plaats Nederlands, maar al heel gauw nog iets meer ook, nl. kritisch denken. Uitspraken werden hier getoetst op een wijze, die men niet licht vergeet. Zo werd mijn uitspraak, dat het koppensnellen bij een bepaald volk — ik weet niet meer welk — het gevolg was van de voortdurende oorlogstoestand, ontvangen met de opmerking: Ja, als U het nu eens omdraait, is het ook waar. Dan is de oorlogstoestand het gevolg van het voortdurende koppensnellen.

Een enkele keer echter nam de hoogleraar zelf het woord en het is bij zulk een gelegenheid geweest, dat ik heb leren zien hoe men zich in de waarheid verheugen kan. Hij was bezig met een behandeling van het Australische acht klassen-systeem en het voorkeurhuwelijk der Aranda en had gedemonstreerd, dat men hier kennelijk te maken heeft met een dubbel-unilateraal stelsel en de daaruit voortvloeiende verwikkelingen. In die jaren was dit een volstrekt novum en zijnerzijds bepaald een eigen vinding. Toen wij de andere week weer kwamen, had hij juist het eerste stuk van Radcliffe-Brown's befaamde studie over Australische huwelijkssystemen ontvangen. Met de grootste opgewektheid vertelde hij ons dat „ze” bezig waren er achter te komen en het dus nu zaak was even af te wachten, aangezien er een stroom van nieuw materiaal te verwachten viel. Geen spoor bij hem van het bekende waanidee, dat een ander hem voor was geweest. Van zijn ijdelheid had hij geen last; het ging hem om waarheid en inzicht en wanneer een ander die bracht, was hem dat genoeg. Ik heb hiervan meer geleerd dan van het acht-klassen systeem en, hem kennende, vrees ik, dat hij mij deze opmerking kwalijk zou hebben genomen.

Het contact met studenten was niet beperkt tot de colleges. In de jaren, dat ik het voorrecht genoot student te zijn, van 1927 tot 1934, kwam men telkens weer bij hem persoonlijk terecht, wanneer men een boek uit de bibliotheek van het Museum moest hebben. Hij was

de uitleenautoriteit voor ons en hij nam die gelegenheden waar om de student op een stoel tegenover hem te zetten en te praten. Het leek alsof hij sprak, maar in de meeste gevallen liet hij de student praten om dan telkens, met een enkele opmerking, stuur te geven aan diens gedachten. Het zijn deze gesprekken geweest waardoor hij de diepste en meest blijvende invloed uitoefende, waar men het meest van hem opstak. Die omgang met studenten heeft hem tal van kostbare uren gekost, een verwonderlijke zaak in feite, daar hij in het dagelijks leven tot zo maar zitten praten weinig geneigd was en er de voorkeur aan gaf zich, ook thuis, af te zonderen met zijn boeken. Het leiding geven aan zijn studenten heeft hij zeer serieus genomen. Hij nodigde hen thuis te eten, wanneer zij verloofd waren zelfs met hun verloofde. Men was daar gewoon in het gezin opgenomen, even gewoon als hij, wanneer hij iets aan te merken had, zijn ongezoeten kritiek liet horen.

Hij was een onovertroffen leermeester, ook daarin, dat zijn belangstelling voor de student niet ongericht was, maar geleid werd door zijn belangstelling voor het vak, de wetenschap. Wie het niet opbracht in het door hem aangegeven tempo mee te doen — en het was een hoog tempo — viel af. De vriendschap, die hij gaf, moest verdiend worden. Wie het voorrecht had ze te genieten, heeft daar veel vruchten van geplukt, want zijn kennis van het vak was bijzonder omvangrijk en werd gedragen door gedegen kennis op het terrein van de linguïstiek en zelfs door ervaring op het gebied van de archaeologie, ofschoon die uiteindelijk zijn liefde niet had. Er zat te veel gepruts en gepuzzel met scherven aan vast.

Zo, als leermeester, is hij groot geweest. Over anderen kan ik niet oordelen, maar voor mij zelf weet ik, dat ik, wat ik geleerd heb, het eerst en het meest aan hem te danken heb. Hij heeft ons kritiek en ook zelfkritiek geleerd, respect voor de waarheid en belangstelling voor de mens en zijn cultuur. Via zijn leerlingen heeft hij op de beoefening der culturele anthropologie in Nederland een diepgaande en blijvende invloed uitgeoefend. Ik doe niemand te kort, wanneer ik stel, dat men zich de culturele anthropologie in Nederland zonder hem niet denken kan. De levensbeschrijvingen geleverd door Locher in *Mens en Maatschappij* en P. E. de Josselin de Jong in *Lingua* leggen daarvan een indrukwekkend getuigenis af. Via zijn leerlingen is de anthropologische discussie in Nederland in hoge mate gestimuleerd. Voor die leerlingen zelf is hij altijd de leermeester gebleven, karig met lof, onveranderlijk zichzelf in zijn kritiek, trouw aan de waarheid, zijn taak vervullend zoals hij dat snijddend aan de Leidse curatoren beloofde: „zo goed als

ik kan, naar eigen inzicht en geweten". En dat geweten was nauw, want het luisterde naar de waarheid.

Wel geen van zijn leerlingen zal het altijd geheel met hem eens zijn geweest. Er hebben zich ook wel meningsverschillen voorgedaan. Voor allen echter, die jaren achtereen onder zijn leiding gestudeerd hebben — en het zijn er niet weinigen — geldt, dat met hem een stuk uit hun leven is weggenomen. Hij nam er een zeldzame plaats in. Bij leven heeft hij ons slechts eens, bij zijn zeventigste verjaardag, gelegenheid gegeven uit te spreken, wat hier het laatste woord moet zijn: dankbaarheid, dankbaarheid niet voor een lesje maar voor een voorbeeld in eerbied voor de waarheid. Een onopvallende man, maar een zeldzame man.

J. VAN BAAL

BIBLIOGRAFIE

(samengesteld door Dr. Chr. Nooteboom, met enkele aanvullingen)

- De oorsprong van het grammatisch geslacht; Tijdschr. v. Ned. Taal- en Letterk., deel XXIX, 1910, pp. 21-84.
- Original Odzibwe texts with English translation, notes and vocabulary; Baessler Archiv, Beiheft V, 1912.
- De Dansen der Peigans; Onze Eeuw, 12e jaarg. (1912), deel III pp. 201-230.
- De waardeeringsonderscheiding van „levend” en „levenloos” in het Indogermaansch vergeleken met hetzelfde verschijnsel in enkele Algonkin-talen. Ethnopsychologische studie. Dissertatie, Leiden 1913 (XII + 224 pp., 8°).
- Prof. C. C. Uhlenbeck's latest contribution to Blackfoot Ethnology; Internationales Archiv XXI (1913) pp. 105-115.
- Blackfoot texts from the Southern Peigans Blackfoot reservation, Teton County Montana; Verhandelingen Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, N.R. dl. 14 no. 4, 1914 (154 pp., 4°).
- Ethnographisch Album van het stroomgebied van den Congo, onder medewerking van Dr. J. Marquart begonnen en grootendeels afgewerkt door Dr. J. D. E. Schmeltz en voltooid door Dr. J. P. B. de Josselin de Jong; 's-Gravenhage 1904-1916 (met 242 lichtdruk en steendruk platen).
- Oud-Peruaansch aardewerk in 's Rijks Ethnographisch Museum; Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift, 1917, september; 1918, mei; 1919, juli.
- The praecolumbian and early postcolumbian aboriginal population of Aruba, Curaçao and Bonaire, with 16 plates; Internationales Archiv, XXIV (1918), pp. 51-144, XXV (1923) pp. 1-26.
- A new ethnological Method; Internationales Archiv, XXIV (1918) pp. 158-168.
- De betekenis van het archaeologisch onderzoek op Aruba, Curaçao en Bonaire; West Indische Gids I/2 (1919) pp. 317-334.
- Cultuurtypen en Cultuurfasen; oratie, 's-Gravenhage 1922, 31 pp., gr. 8°.
- De Couvade; Mededeelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, Dl. 54, serie B no. 4, 1922 (32 pp., kl. 4°).

- Verslag van de Deensch-Nederlandsche archaeologische expeditie naar de Antillen; Bulletin no. 79 van de Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën, 1923.
- Een aanslag op 's Rijks Ethnographisch Museum; Oudheidkundig Jaarboek, 1e jaargang (1923) pp. 134-138.
- A Natural Prototype of Certain Three-pointed Stones; Mémoires XXI-ième Congrès International des Américanistes, La Haye 1924, pp. 43-45.
- Het huidige Negerhollandsch (teksten en woordenlijst); Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, N.R. dl. 26 no. 1, 1926 (124 pp).
- Boekbespreking van B. Alkema en T. J. Bezemer, Beknopt Handboek der Volkenkunde van Ned.-Indië; Indische Mercur 1928 pp. 320 jo. 905.
- The Natchez social system; Proceedings of the Twenty-third International Congress of Americanists, New York, 1928, pp. 533-562.
- De oorsprong van den goddelijken bedrieger; Mededeelingen van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, dl. 68 serie B, no. 1, 1929 (30 pp).
- De Maleische Archipel als ethnologisch studieveld, oratie 1935 (24 pp.).
- Studies in Indonesian Culture I, Oirata, a Timorese Settlement on Kisar; Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde N.R. dl. XXXIX (1937) 289 pp.
- Religionen der Naturvölker Indonesiens; Archiv für Religionswissenschaft XXX (1938) pp. 174-198, 360-382.
- Levensbericht van Konrad Theodor Preuss; Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, 1938-1939.
- Folklore van Suriname, een belangrijk boek. West-Indische Gids XX (1939) pp. 1-8.
- Het Indië van Meyer Ranneft, Leiden 1945 (20 pp.).
- Cultuur en Droom, Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen 1945-1946 (17 pp.).
- Herdenking van Bronislaw Kaspar Malinowski; Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, 1946-1947.
- Herdenking van Johan Philip Duyvendak; Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, 1946-1947.
- Studies in Indonesian Culture II, The Community of Erai (Wetar), Texts and Notes; Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, N.R. dl. 1 no. 2, 1947 (55 pp).
- Archaeological Material from Saba and St. Eustatius, Lesser Antilles; Mededeelingen Rijksmuseum voor Volkenkunde, dl. I. Leiden 1947, 54 pp., XVI plates.
- Het Blackfoot als voorbeeld van polysynthetische taalstructuur. Eerste Nederlandse Systematisch Ingerichte Encyclopaedie II (1947), pp. 17-21.
- Customary Law, a confusing fiction; Mededeelingen no. LXXX, Koninklijke Vereniging Indisch Instituut, afd. Volkenkunde, no. 29, Amsterdam 1948 (8 pp.).
- Oost-Indonesische Poëzie; Bijdragen Kon. Inst. v. Taal-, Land- en Volkenkunde dl. 100 (1949) pp. 235-254.
- Ethnolinguistiek; Bijdragen Kon. Inst. v. Taal-, Land- en Volkenkunde dl. 107 (1951) pp. 161-178.
- Herdenking van Christianus Cornelis Uhlenbeck; Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen 1951-1952 (16 pp.).
- Lévi-Strauss's theory on kinship and marriage; Mededeelingen Rijksmuseum voor Volkenkunde, dl. 10, Leiden 1952 (59 pp.).
- Herdenking van Gerrit Jan Held; Jaarboek der Koninklijke Akademie van

Wetenschappen 1955-1956 (herdruk in Bijdragen Kon. Inst. v. Taal-, Land- en Volkenkunde dl. 112, 1956, pp. 344-354).

Herdenking van Alfred Reginald Radcliffe-Brown; Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen 1955-1956 (8 pp.).

W. H. Rassers and the Anthropological Study of Religion. Introduction to Dr. W. H. Rassers, Pañji, the Culture Hero, a structural study of religion in Java; Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, Translation Series 3, The Hague, 1959.

Voorts bevondt zich in het archief van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde het onuitgegeven materiaal, dat de vrucht is van het in Oost-Indonesië verricht veldwerk. Daaronder bevinden zich (op kaarten) woordenlijsten van het Moa en Wetar, grammaticale gegevens over deze talen, een bundel Pantuns, een aantal cahiers over Buru, Moa en Wetar en vele andere zaken, w.o. de dagboeken van zijn reizen naar de Antillen en Indonesië. Ook een tweetal dictaten bevinden zich daaronder, alsmede een grote collectie foto's en negatieven.